

Mikoláš Aleš a Dušan Jurkovič

Malíř Mikoláš Aleš (1852–1913) je považován za klasika českého výtvarného umění 19. století. Náleží ke generaci české inteligence, která v 70. a 80. letech 19. století usilovala o svébytnost české kultury a národní identitu zakládala na tradici lidového umění, na vlastní národní minulosti i na sounáležitosti s velkou „slovanskou rodinou“.

Aleš jako jeden z hlavních představitelů tzv. „generace Národního divadla“ navrhl pro „Zlatou kapličku“ v Praze cyklus Vlast. Tvořil v duchu pozdního romantismu a jeho dílo je oceňováno zejména pro virtuózní kresbu, kterou uplatnil především ve své bohaté ilustrační tvorbě.

Vsetínský stavitel Michal Urbánek a jeho asistent Dušan Jurkovič měli možnost setkat se s tvorbou M. Alše (s jeho monumentální výzdobou fasád) už na Jubilejní zemské výstavě v Praze roku 1891. O rok později jej vyzy-

vají, aby svým dílem obeslal umělecký salon, který byl součástí vsetínské národopisné výstavy (1892). Osobně poté setkávají na Národopisné výstavě československé v Praze roku 1895, kdy ve valašské hospodě Na posledním groši býval Aleš údajně denním hostem a Pelárova kapela ho pryč

vítala s popěvkem: Luďa sa ptajú, komu to hrajú, a to panu Alešovi.

Na pozvání stavitele Urbánka zavítal Aleš na Valašsko pracovním hned dvakrát, a to v červenci roku 1896 a 1897. Během obou pobytů vytvořil na půdě Urbánkova domu ve Vsetíně návrhy na nástěnnou malířskou výzdobu fa-

sády i interiérů vsetínské Občanské záložny. Jeho pracovní nasazení, kreslířská jistota a lehkost v komponování výjevů a motivů sklídily zasloužený obdiv u přihlížejících. Z návrhů nakonec byla uskutečněna pouze sgrafitová výzdoba fasády provedená malířem Josefem Bosáčkem (před Bosáčkem začal na podzim roku 1896 realizovat sgrafita sám Dušan Jurkovič!).

Aleš s Jurkovičem spolupracoval také při výzdobě jídelny Libušín na Pustevnách (1899) a vytvořil pro něj rovněž návrh na mozaiku na průčelí spolkového domu ve Skalici (1904). O vřelém vztahu Jurkoviče k Alšovi svědčí fakt, že poté, co vyhořel Alšův rodný dům v Miroticích, Jurkovič mu nabídl: „Což nedovedl bych Vám tak vpravdě náš český rodinný domek postavit“?

Olga Mehešová, MRV, Vsetín

Radegast – kopie návrhu M. Alše (původně pro Občanskou záložnu ve Vsetíně a dodatečně pro jídelnu Libušín). Spolu s dalšími kopiemi Alšových návrhů (pro Pustevny) ze sbírek vsetínského muzea je vystavena do závěru srpna v Památníku A. Strnadla v Novém Hrozenkově.